

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

Prețul abonamentului : Pe un an . . . . . 240 Lei Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei Un număr . . . . . 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei	APARE DUMINECA Manuscrisele nu se înalopază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor : Pentru publicațiuni oficiale, concursuri, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Tot despre Oastea Domnului.

Oastea Domnului dă mult de lucru preotului-păstor. Verific aceasta foarte ușor în Caransebeș, unde păr. Bancea abea birue munca dela oaste. Dar eu cred că o asemenea muncă trebuie să bucure pe preot, nu că munca în sine ar fi o plăcere, ci pentrucă ea ca mâne poimâne trebuie să-și arate roadele. Și ce mulțumire mai mare pentru un preot decât să simtă că alături de sine el are numai cetățeni conștienți ai împărăției lui Dumnezeu pe pământ.

Căci Oastea Domnului *poate* ușor deveni cel mai bun instrument pentru lărgirea acestei împărății. Tot așa de ușor cum poate să decadă, ajungând o sectă ca oricare alta.

Fenomenul cercetării bisericii la ostași este îngrijorător, ce e drept, dar nu alarmant. Poporul nostru nici în cele religioase — ca de altfel în toate nu este tranșant din fire; tolerant cu alții, el e tolerant și cu sine. Iși iartă ușor acest păcat, mai ales că din fire nu este un popor mult predispus la misticism sau religiozitate. Dar *ostașii*, cari pretind a fi creștini de mâna întâiu, nu găsesc scuză în fața acestei situații. Preoții îi pot deci strânge cu ușa: unde este sinceritatea; unde *ostașia*?! Dar pentru aceasta trebuie tact, trebuie răbdare și, *mai ales*, trebuie muncă. Și — să mă ierte preoții cari se simt vizați — de multe ori se dezertează dela această muncă. Să fim sinceri, dacă preoții ar fi peste tot la datorie, dacă ar sta în fruntea *Oștii Domnului* cum îi tot îndeamnă I. P. S. Mitropolit și cum Episcopia noastră i-a sfătuit și îndrumat în atâtea circulare, oare am fi ajuns noi în situația să vedem atâtea aspecte disagreeabile în Logoj în jurul *Oștii Domnului*?! Dacă preoții îi conduc pe ostași, ei nu știu de alții; dacă ei îi învață să cânte, lor nu le trebuie alte cântece: astea le verific în Caransebeș. În alte părți n'am avut ocazia

să văd decât contrarul. Atunci firește că „Oastea Domnului” ne alarmează!

Se mai ivește ici-colo nefericirea că se văd la preot îndeletniciri lumești, prea puțin potrivite pentru un slujitor al lui Hristos. Când ostașii, ca oameni maturi ce sunt le văd și le judecă, desigur păstorul nu mai are prestigiul și puterea ca oile cuvântătoare să îi audă glasul, urmându-i-l.

Prezintă oastea în unele părți înclinări pronunțat sectare, se cere ajutorul preotului vecin, al protopopului, al Episcopiei și buba trebuie căutată: ce e cangrenă, este a se elimina. Ostașii îndărătnici, cei cari fug de preot, se leapădă de biserică și nu-i chip să-i readuci, cu unii ca aceștia nu este loc de înțelegere omenească. E ca și cu bolnavul căruia nu-i trebuie asistența medicului. Dar, în general, nu însemnează un moment că Oastea Domnului ar fi o apariție neplăcută, așa zicând un pericol pentru biserică. Cum spuneam mai sus, poate deveni cel mai nimerit instrument pentru preot în calea lui învățătorească, tot așa cum poate deveni o serioasă primejdie, atunci când preoții bisericii o nesocotesc, o bruschează, ba și o brutalizează!

Deci în concluzie: Oastea Domnului e o realitate pe care Biserica noastră trebuie să o vadă cu ochi deschiși și de care trebuie să țină seamă. În acest scop preoții vor depune toate diligențele posibile; căci, pe lângă mulțumirea conștiinței în cazul unei rodiri a viei sale duhovnicești, el are și răspunderea înfricoșatului jurământ preoțesc.

În sfârșit, deși pentru ideea unei întâlniri a preoților în scopul de a ne consulta atât asupra fenomenului *Oștii Domnului*, cât și asupra altor probleme până astăzi nu am avut bucuria să primesc un răspuns, rămân totuși la ea în nădejdea că va fi realizată cât mai curând.

Alt Congres.

Sunt congrese și congrese. Unele te satisfac altele îți displac; și unele și altele te fac să tragi învățături utile pentru tine și eventual și pentru alții.

În numerele trecute ale organului acestuia ni s'au descris desbaterile unui Congres al Ostașilor Domnului, congres care pentru noi prezenta o stare de alarmă în ce privește viitorul acestor foști credincioși ai bisericii noastre*).

Eu unul am avut prilejul să asist la un congres care înalță pe spectator. E vorba de congresul învățătorilor bănățeni ținut sâmbăta trecută la Băile-Erculane.

Am fost plăcut impresionat de faptul cum aceste albine ale poporului nostru au alergat din cele mai îndepărtate colțuri ale Banatului, învățători tineri și bătrâni, pentru a-și exercita drepturile și a lua din nou cunoștință de îndatoririle lor, la congresul lor anual. Și adunărilor acestor frați de cruce ai noștri li se dă importanța cuvenită — în primul rând de învățătorii participanți — dar chiar și de autoritățile civile și bisericești.

Au vorbit președintele regional, d-l P. Rămneanțu, prefectul județului, delegatul Ministerului Instrucțiunii și la urmă președintele general al Asociațiunii, d-l D. V. Țoni. Voiu aminti câteva părți din cuvântarea dlui Țoni, pentru că este știut că acest bărbat mic de stat, cu ochii de albastrimea cerului, cu o voce caldă și cu niște gesturi sigure, face și pe ultimul spectator să devină un convins luptător pentru cauza învățătorimii.

„Luptați pentru întărirea Asociațiunii“, a fost primul cuvânt al președintelui suprem. Cu o mulțumire de părinte spunea: Asociațiunea noastră poate fi mândră căci este societatea cea mai bine organizată dintre toate asociațiile de funcționari publici. Cine vrea să fie bine organizat ne ia de exemplu pe noi, cari începem cu satul, trecem la plasă, județ, regiune și ajungem la Asociația generală, acest granit de care s'au atins mulți dar dintre aceia mulți au fost loviți și mulți chiar doborâți. Prin această Asociație — numai prin ea — învățătorimea și-a putut valida toate postulatele materiale, profesionale și chiar politice. (Dreptul de alegere în consiile comunale le fusese luat învățătorilor și preoților prin legea nouă administrativă; învățătorii prin puterea proprie și-au recăștigat acest drept reușind să abroge dispozițiunea legii prin... regu-

lamentul legii; preoții însă, neintervenind nimeni, au pierdut acest drept definitiv).

Politicianismul a fost catalogat drept o mare plagă pentru învățământ, și președintele spunea cu mândrie: nu sunt în solda nimăru și numai de aceea pot spune tot ce am eu și voi pe suflet! Numirile în control, înaintările și mai ales pedepsele se decid înainte de toate la clubul politic, degradându-se astfel școala căci e subordonată clanurilor politice. Pe actualul Ministru al școalelor l-a laudat pentru grija deosebită ce o are pentru școala primară. Dar — zicea d-l Țoni — dar ce folos! Cu 5000 de învățători fără posturi, cu un salariu începător de 1600 sau 2000 lei lunar, cu 1000 de învățători tuberculoși, Școala noastră românească nu se poate mândri că este în progres!! Numai când aceste foarte mari neajunsuri vor dispărea, numai atunci oficialitatea acestui Stat va putea spune că Școala e pusă la locul cuvenit.

Din cuvântarea președintelui n'a lipsit nici definirea credinței ce o au învățătorii: Am fost invitați să creem un sindicat al învățământului, par am refuzat căci ne-am dat seama că vom fi târâți spre prăpastii la Spania. Noi nu suntem nici laiciști nici clericaliști, noi vrem să rămânem ceea ce am fost: naționaliști și supuși fi ai Bisericii în care ne-am botezat!

Acest congres a avut și o parte educativă-profesională, parte la care și-au dat contribuția doi harnici învățători prin două conferințe foarte interesante în ce privește învățământul în general și învățământul bănățean în special.

Iată, foarte pe scurt, cum s'a ținut un congres dascălesc. M'am oprit intenționat asupra părților cari prezintă un contrast cât mai izbitor între congresele noastre — ale preoților — și între adunările atât de frumoase ale celor mai apropiați tovarăși de viața patriarhală ai noștri, a învățătorilor. Amintiți-vă de ultimul congres al Asociațiunii noastre ținut în anul trecut pe vremea aceasta la Caransebeș!

Câți preoți am fost de față? Programul Congresului cât de nepotrivit a fost întocmit? (În loc ca F. O. R-ul și Asociațiunea noastră să țină ședințe succesive se hotărâseră ținerea lor concomitentă!). În atarâ de Înălții noștri Ierarhi cine a asistat la ședințe? Ministrul Cultelor deși în oraș și cu toate că era chestiunea salarizării noastre atât de la ordinea zilei, oare nu ne-a ignorat Excelența Sa cu totul? Cine venise dela Centru ca să ne lămuriască asupra atitudinii de viitor adoptată de celelalte provincii pentru câștigarea drepturilor noastre la viață cinstită și demnă?

*) Noi îi credem ai bisericii și acum! N. R.

Răspunsul îl știți și St. Voastre ca și mine. O simplă constatare: lipsă de interes, lipsă de coeziune, deci de tărie!

Dar până când tot așa? Până când ni se va lua ultima bucată de pâine dela gura noastră și a copiilor noștri, ca să vedem răul neunirii și desinteresului în toată goliciunea lui. Și până când la conducerea Asociațiunii noastre va pași un al doilea Toni, un om desinteresat, care să nu fie în solda nici unui partid politic, care să pună mai presus de toate — chiar și mai presus de obținerea unui secretariat general — drepturile celor peste 8542 preoți din România în ce privește partea materială și spirituală.

Pr. Dr. T. Coșeriu.

Săptămâna.

„Și dacă dați cu împrumut aceluia dela cari nădăjduiți să luați înapoi, ce răsplată vi se cuvine? Și păcătoșii dau cu împrumut păcătoșilor, ca să ia înapoi întocmai“.

Luca 6, 34.

Un mic și în aparență neînsemnat incident m'a îndemnat să aprofundez st. Evangelic a săptămânei, printr'o lature pur socială. Din sf. Evanghelie dela Luca cap. 6, 31—36 reiese atât de clar și de imperativ *ideia și practica solidarității*, încât teoriile socialisto-marxiste asupra acestei noțiuni par cele mai ordinare plagieri. Dacă s'ar fi tradus în practică atâtea sfaturi evanghelice și lumea ar fi trăit cu intensitate în ele, desigur marxismul nu s'ar mai fi produs, cum nici devizele: *egalitate fraternitate, libertate*.

Decât că astăzi „*do ut des*“ fiind postulatul cel mai important, o *fraternitate spirituală* nu poate avea loc, decât ca o negațiune a versetului 34 din Luca cap. 6.

În frământările secolului al XX-lea *ideia de fraternitate și respective solidaritate* se impune pe un cadru evangelic. Cei mai de seamă sociologi recunosc principiul evangelic, în *solidaritatea zilei*. Dl. prof. Rădulescu-Motru în cartea sa: „*Românismul. Catehismul unei noi spiritualități*“, astfel propagă *ideia unirii oamenilor*: „Biserica lui Crist înțelege prin spiritualitate proprietatea pe care o are Sfântul Spirit de a uni în mod mistic, prin prezența lui, ființa omenească cu lumina și iubirea dumnezeiască. Pe această spiritualitate se sprijină credința în Impărăția Cerurilor, care va avea să vină în viața de apoi, *practica virtuților cerute de evanghelie*, precum și ritualul cultului. Noi, (sociologii) luăm spiritualitatea într'un înțeles mai larg,

pentru a o apropia de istoria culturii omenești. Pentru noi, spiritualitatea este complexul de idei și sentimente, în special complexul de interpretări simbolice, prin care societatea unei epoci își justifică *credința într'o ordine perfectă și eternă, pe care este sortită a o realiza în decursul timpului viața pe pământ*“.

Ceeace susține Dl. profesor Rădulescu-Motru în minunatul său tratat despre „*Românism*“ este la tot cazul un foarte avansat crez despre rolul spiritualității divine în viața omenească, față de crezul sociologilor de acum vre-o 30—40 ani.

Cuvântul „*solidaritate*“ a intrat în vocabularul politic de scurt timp.

Proudhon a observat foarte limpede și a semnalat fenomenele de solidaritate *cari se încrucează în toate breslele omenești*. Pe baza constatărilor lui Proudhon, sociologul, doctrinarul radical-socialiștilor francezi Littré dă o definiție noțiunii de solidaritate, cuprinzându-o astfel: „*Solidaritatea înseamnă responsabilitatea mutuală care se stabilește între două sau mai multe persoane*“.

În domeniul politico-social cuvântul *solidaritate* se ivește mereu în discursurile și scrierile politice. La început părea a fi luat ca o simplă variantă a termenului din deviza republicană franceză: *fraternitate*. El se substitue acestui termen din ce în ce mai mult. Astăzi sociologii țăraniști români, precum și cei străini în frunte cu germanii: Neudörfer, Eggebert, Waldecker, apoi Guido Ciani, Vincenzo, Gidé, recunosc noțiunii de *solidaritate* un înțeles mai adânc, mai cuprinzător. Leon Bourgeois constată că: „De un sfert de veac, noțiunea raporturilor dintre individ și societate a suferit o profundă modificare“.

Bourgeois scrie cartea sa „*Solidaritatea*“ în 1894. Dacă deci, în societatea anilor până la războiu s'a simțit curentul adânc al unei solidarizări pe *asociații*, pe *bresle*, anii după războiu propagă *ideea unei asociații de solidarizare pe credințe: Anticomunism și Comunism*. În noțiuni creștine: tabăra *Hrist și Antihrist*.

Așadar, cei mai de seamă conducătorii și înregistratori ai frământărilor sociale constată că acum un secol s'au ivit noțiunile de *solidarizare profesională*, pe *asociații și bresle*, că în secolul al XX-lea îndeosebi după războiu, societatea — abstrăgând dela cadrul început de *profesiune* — se solidarizează pe frământări mondiale: comunism și anticomunism, la noi aici în eparhie, nu s'a început nici măcar manifestarea solidarității pe *breslă*, pe *profesiune*.

Am ajuns la neînsemnatul și atât de frecventul incident.

Pe terasa unui restaurant din Logoj săptămâna aceasta, erau la o masă doi preoți, iar în alta mai lungă ofițeri din diferite armate. M'am apropiat de masa preoților — văzând că le este ocupată de cumpărături, m'am oprit lângă ei, la una vecină; — salutându-i, dela unul — cel mai bătrân, am primit răspuns, cel mai tânăr, nici nu s'a ostenit a întoarce capul. Față de salutul indiferent — și respective ne salutul unui *tovarăș* de breaslă, m'am văzut silit a mă așeza la o masă vecină. Nu peste mult vine o femeie cerșetoare la masa fraților. Chelnerul și polițistul o alungă dela masa lor, după ce la masa ofițerilor a primit bani și vorbe frumoase.

Aprecierile ofițerilor — atât de solidari la o masă — se cuprind în textul dela Luca c. 6 v. 34. „Și păcătoșii dau cu împrumut păcătoșilor...”

Pr. Traian Constantin.

Spania.

de Preot Aurel Gh. Mihailoviciu

În ziarul marelui român și creștin Dl Stelian Popescu Universul, din 12 Septembrie cor. a apărut în pagina primă un clișeu, reprezentând pe Iisus ridicat pe un soclu înalt, luat drept obiectiv de tragere cu armele de un grup de comuniști atei din Spania.

Îți stă mintea 'n loc și gândul neputincios adu-mecă sub tristele priviri îngrozitoare scenă din piața Terro de los Angelos, situată 'n inima Madridului.

Blândul Galilean, personificat în faianță scumpă, cu dreapta unghioare de ochi nesănătoși, întru redobândirea vederii celor orbi, mângâietoare a obrajilor nepădiți de lacrimi întru alinarea suferințelor vremelnice; sub blânda atitudine de binecuvântare se prăvălește de pe soclu în orbita căruia veacuri dearându-l poate, a înflorit virtutea unui popor creștin, nimbata în slava tradiției spaniole.

Nebuna poruncă a unor suflete tirane turburând norodul la făcut să respire cu limbă urâtă împotriva a tot ceea ce prin esență este divin: biserică, preoți armată, stăpânire, familie ideal.

Fiara apocaliptică travestită în bestie ome-nească își varsă din plin cupa cu venin anestezind sufletele, nobile oarecând, ale unui popor mare, în osătura căruia moartea și-a înfipt inextirpabila unghie.

„Dolores Espăna“! Pieirea ta prin ignoranța ziditorilor tăi, chemați să-ți temeluiască viața pe piatra de boltă a credinței, personi-

ficată în Cel de pe soclu: Iisus Hristos pe care nesocotindu-L, dar pe care „Domnul L-a făcut în capul unghiului, te prăvălești potrivit Scripturi“.

Femeia spaniolă odrăslitoare a vieții își „idealizează“ rostul transformându-se în „Pa-sionaria“, ucigătoare a vieții: Radio Central Londra ora 9 anunță din Burgos că din Mănăstirea El Escorial din Madrid s'au scos 114 călugări cari s'au executat prin împușcare.

Iată tragedia cum își depană epilogul în forme din ce în ce mai draconice sub vraja sinistrului cânt al pustiirii.

Recapitulând atrocitățile al căror teatru cu cortina muiată în sânge de mai bine de cincizeci de zile s'a făcut Spania, cred a fi propriu să ne sesizăm și noi după înregistrarea dureroasă și plină de groaze pe care ni-o oferă spectacolul încă în plină desfășurare a macabrelor evenimente din Spania, înserată de glorie în trecutul ei, dar nu cu chibzuință întrebunițată de conducătorii ei vremelnici: Spania își joacă ultima carte a vieții s'au a morții, încercuțată în chenaru negru al destrămării de catedrale și distrugerii de statui.

Un mare învățat a spus: „Un popor care nu știe să-și cinstească trecutul, nu este vrednic de viitor“; este o lozincă care trebuie astăzi mai mult ca oricând altă dată să preocupe gândurile rândușilor de Dumnezeu la conducerea treburilor Țării, pentru a-și pune sufletele lor creștine în slujba intereselor național colective fără precupețire și fără calcule mărunte cu scont fictiv la scadență.

Naționalismul prin definiția lui este ceva dumnezeesc; la noi naționalismul, coordonat cu ortodoxismul, este identic în toate fibrele lui: a spune român este a spune ortodox și vice-versa.

Mai mult, în conceptul ortodox naționalismul este glasul pământului: este clocotul tumultos al sângelui de eroi.

Naționalismul impregnează în structura sa în cel mai înalt grad de perfecțiune ceea ce se numește: sacru, ideal, moral și dezinteresare.

Iată pentru ce trebuie să-l apărăm fie cu prețul vieții!

Doauă lucruri umplu sufletul cu admirație: cerul înstelat de asupra noastră și legea morală în lăuntru.

KANT

*

Veghiați, căci Ienea sufletului duce la moarte.

DAN TE

Tineretul în societatea „Sf. Gheorghe“.

Concepția morală despre rostul vieții, cu multiplele ei obligații, se resimte și ea în epoca mentalității lipsite de ideale și bazată pe vederi de materialism exagerat, de o ignorare a sentimentului etic, mai ales sub influința uriașei vârsări de sânge abea trecute, alei cărei zguduitoare frământări produse în organismul social, se repercutează adânc în zilele noastre. Goana după bunuri materiale și după plăceri, cu tristele lor urmări, denotă o uimitoare scădere a ideii de moral.

Omenirea trece astfel prin o gravă criză. Ori, nu se poate acțiune fără reacțiune. Iar reacțiunea a început și pretutindeni se caută remediul. Această luptă, pentru căutarea mijloacelor și aplicarea lor potrivită, formează problema refacerii morale.

Ea preocupă instituții și indivizi. În primul rând: biserica, din originea ei fundamentul civilizației. Biserica este izvorul aceluși bun suprem, care a luminat drumul civilizației umane: idealul moral. Ea este, prin esența ei, singura forță astăzi, sub acțiunea căreia se poate realiza salvarea omenirii.

Sfânta noastră biserică, prin luminații săi prelați, din postul de veghe în care a așezat-o Providența divină, văzând stricăciunea care s'a încuibat prin satele și orașele țării, între alte mijloace pentru combaterea răului a întemeiat pe seama tineretului, societatea „Sfântului Gheorghe“.

Supusă valurilor furtunoase ale curentelor ideologiei noi este mai ales, *tinerea generație*. Pentru ca această generație să nu moștenească spiritul sceptic, distrugător, dela înaintașii săi nemijlociți, ea trebuie să primească sprijinul necesar cât mai neîntârziat.

Indrumarea virtuților în tineret nu poate veni decât pe calea educației religio-morale. Educația religioasă, în prima ei fază, este misiunea și datoria familiei. Părinții însă, mai ales în vremurile de însălbătăcire a moravurilor trebuie puternic sprijiniți din afară.

Din acest motiv biserica, prin îndemnul arhieresc, sfătuște preoții la desăvârșirea drumului spre lumina morală.

Lumea se reface numai pe temeiul acestei creșteri.

De aceea, tinerele odrasle trebuie organizate în societăți, ca preotul prin învățăturile lui și purtarea lui să regenereze sufletele, străduindu-se cu păstoriții săi să ajungă idealul moral pe pământ și arătându-le că tipul acestui

ideal este Domnul nostru Iisus Hristos, prin viața Lui plină de virtuți.

Sufletele tinere se vor deschide larg la cuvintele de vrajă ale bunului păstor, care ține seamă de învățăturile Mântuitorului, de aprofundarea și predarea lor cu râvnă, din partea tuturor slujitorilor altarelor, după porunca Domnului nostru Iisus Hristos „cu vreme și fără vreme“.

Să nu fie, prin urmare, în toată episcopia Caransebeșului nici o parohie ortodoxă română lipsită de organizarea societății religioase „Sf. Gheorghe“.

Autoritatea bisericească urmărește cu deosebită atențiune, dezvoltarea acestor societăți, în care toți vrednicii noștri preoți, conștiinți de răspunderea lor, au găsit și larg și mănos teren de lucrare pastorală.

Prodan Socaciu, preot.

Echipa Monografică

a Institutului Social Fanat-Crișana din Timișoara la Pojejena-de-Jos. — P. S. Sa Episcopul Vasile binecuvintează și încheie personal lucrările Echipelor într'o atmosferă sărbătorească

(Continuare).

În domeniul medical uman au conferențiat: Dr. Fruneș, despre îngrijirea lehzuzelor, alăptarea și creșterea copilului; Dr. Secoșan despre tuberculoză, prevenirea și remedierea ei; Dr. Maior despre boalele de piele, iar Dr. T. David despre bacili în general, ca provocatori de boale, și'n special de bacilul sifilisului, despre manifestările și tratamentul lui; în domeniul medicinei veterinare a vorbit Dr. Radu despre îngrijirea animalelor.

Dna Prof. Percea a vorbit despre igiena corporală, făcând o măestrită paralelă între bolile sufletești și cele trupești, spunând că precum omul nu poate trăi bine decât numai într'o casă curată și luminată, tot astfel nici sufletul nu poate trăi fără numai într'un corp curat, neîntinat de păcat și sănătos. Dna Dr. Secoșan a conferențiat despre bolile femeiești, și despre portul național care aici se menține în toată originalitatea sa. Dșoara prof. A. Chișozan, a vorbit despre conducerea rațională a gospodăriei casnice, insistând asupra curățeniei și pregătirii mâncărilor gustoase și substanțiale.

D. Atanasiu a conferențiat despre igiena casei care lasă aici mult de dorit. Cu spiritul dsale pătrunzător, distinsul nostru romancier, a reușit să redea în mod plastic icoana fidelă dar dureroasă a mizeriei și neglijenții acestui sat — murdăria din casă, din curte, din grajd — ironizând și persiflând scăderile lui — a provocat scene de humor sănătos, făcând să râdă, toți sătenii adunați, de propriile lor păcate și de neglijența lor crasă, căci într'adevăr este o mare rușine ca în veacul XX. în Banatul care se pretinde „fruncea“ să mai existe gospodari cari intră în casă pe aceeași ușă cu purcelul și cu vițelul D. Ionescu stud., a declamat cu foc poezii patriotice.

Programul fiecărei șezători era presărat cu mai multe puncte de declamații și cor, executate de elevii

școlii primare, sub conducerea zelosului inv.-dir. Cojocaru, care deși din V. Regat, s'a identificat întru toate cu aspirațiile și cu nevoile specifice ale acestui sat bănățean din Clisură, ce se măndrește cu el. Tot lui și pr. V. Blaj, cu care lucrează și colaborează într-o atmosferă de armonie complectă, este a se mulțumi că în acest sat mic funcționează un cor mixt, care dă regulat răspunsurile liturgice, și o fanfară, care în dumineci și sărbători încinge și saltă în horă tinerimea satului, cultivând astfel jocurile bătrânești și naționale, expresia sufletului românesc.

Sub raport istoric, datele culese — din tradiția orală, din documentele dela Primăria comunală, dela parohia sârbească din Pojejena-de-sus, din cimitirul satului, din vestigiile monumentelor istorice de origine romană, sunt de o importanță covârșitoare. Cele două cetăți romane, una pe malul Dunării, alta pe colina ce domină împrejurimile dela nord-vestul comunei, precum și întreaga rețea de suterane, hipocauste și termale, ce împânzesc Pojejena-de-sus, sau „sârbească” (spre Sud, strâns legată de Pojejena-de-jos sau „română”), făcând legătură între cele două cetăți, ale căror ziduri, durate cu cărămizi romane, după tehnica pur romană, înfruntând vicisitudinile și intemperiiile vremurilor, au ajuns să ne dea și nouă, urmașilor legionarilor lui Traian mărturie de ce a însemnat odată puterea acvilei romane în Orientul Europei și în special pe pământul Daciei.

După părerea dlui Dr. Miloia, dir. Muzeului Bănățean, aci avem de-aface cu un municipiu roman, a cărui nume nu ni s'a păstrat, orică dacă s'a păstrat în tratatele istorice sau în descrierile geografice străine, n'a fost identificat până azi. Pe întreg cuprinsul Pojejenei-de-jos și de sus, găsim vestigiile romane, moneade de pe vremea împăraților romani cari au stăpânit Dacia dela Traian până la Aurelian, precum și alte obiecte, mai ales ceramică și pietre funerare, unele purtând inscripții și basoreliefuri. Pe piatra funerară (lung. 2 m. lățimea 65 cm.) din fața casei Nr. 124, din Pojejena-de-sus, sub un bust în basorelief, de femeie ori de bărbat, am putut descifra literile: „D. M”. Însemnând: „Dis Manibus”, adică „Zeilor Mani” sau ai „infernului”.

În cimitirul din Pojejena-de-sus sunt altare de origine romană, în ocnițele cărora erau expuse chipurile zeităților; azi ele sunt înlocuite cu icoane sfinte creștine, reprezentând drumul crucii. Asemenea altare am văzut și în comunele învecinate, ca de pildă în Moldova-Veche, și Baziaș.

Pe de altă parte dl Dr. Contrea, profesor, în urma cercetărilor sale antropologice și de măsurare a craniului, caută să ne dovedească că în Pojejena avem de-aface cu Români tip daco-roman, având forma capului brachicephală.

În baza atâtor dovezi istorice, geografice, antropologice și biologice, concludem că Românii din Pojejena sunt urmașii direcți ai coloniștilor lui Traian, și fac parte din primele colonii așezate de marele Împărat în Dacia.

Situația geografică și topografică favorizându-i, Românii de aici și-au putut menține puritatea rasei intactă de-a-lungul veacurilor. Amestecul cu Sârbii, începând dela venirea acestora, după alungarea Turcilor din Banat, deci după anul 1717, ce-i drept, pentru unii a fost fatal, comune întregi căzând victime ale desnaționalizării; dar în Pojejena-de-jos fenomenul acesta este aproape necunoscut, așa încât Românii de aici și-au putut menține până azi curat caracterul romanității lor.

Despre trecutul bisericesc îndepărtat al Românilor de aici avem puține dovezi sigure. Nu vrem să ne avântăm în afirmațiuni hazardate, dar credem că nu greșim când susținem că și creștinismul lor este de origine romană, și că datează din epoca colonizării lor aici. Chiar și în păgânism ei au fost credincioși, dovadă altarele amintite, din cimitir, din cari au coborât zeitățile păgâne înălțând crucile și icoanele creștine.

Până prin veacul 17 comuna Pojejena-de-jos sau „română”, era situată mai la Nord, la gura a două văi numite „valea mare” și „valea mică”, flancată de dealuri stâncoase. Din cauza apelor cari năvăleau furtunos dela deal la vale, și cari adeseori măturau tot ce întâlneau în cale, și probabil și în urma unei lupte dintre Turci și Austriaci, risipindu-li-se casele și avutul, locuitorii s'au așezat rând pe rând mai la vale, spre Sud, ca la 1 kilometru depărtare. Acolo își aveau, după mărturia necontestată a bătrânilor și biserica de lemn și preot. Coborîrea lor la vale coincide cu colonizarea sârbilor, veniți din Serbia cu Patriarhul Arsenie Cernovjević la 1690.

Vremile grele după alungarea Turcilor și după dezertarea dela dreapta credință a Mitropolitului Atanasie de Alba-Iulia, de o parte, iar de alta însemnatele privilegii național-bisericești, acordate de împăratul Leopold I. și de urmașii lui, sârbilor noui veniți, la al căror sprijin bisericesc au recurs Românii bănățeni, rămași fără arhipăstori, au adus și pe Românii din Pojejena-de-jos în comuniune bisericească cu Sârbii, constituindu-se împreună în parohie mixtă, și înălțând împreună o biserică de lemn. În anul 1793 Mai 21, sfințesc noua biserică din cărămidă, în stilul baroc, ridicată pe locul bisericii de lemn, ruinată.

Viața bisericească în comun, cu timpul a devenit sufocantă pentru Români, cari tot mai mult își exprimau dorința de emancipare. Preoții, precum grăesc matricolele, ce au început a se purta din anul 1794, sunt după nume toți sârbi, și desigur n'au amenajat sentimentele românești ale păstoriiților lor din Pojejena-de-jos și de „sus”, ci mai de grabă au uzat de toate mijloacele și autoritatea ce-o aveau, pentru a-i sârbiza. Din această atingere, în biserică și școală, unde limba românească era cu totul exilată, cu sârbii, mulți Români au căzut victimă sârbizării. Găsim în Pojejena-de-sus multe nume de familie curat românești, ca: Sorescu, Moldovan, Basarab, Balea, Cionca, Mutașcu, Dragomir; apoi unele cu rezonanță sârbească: Păunovici, Nedelcovici, Petco etc., azi complect sârbizate.

(Urmează)

Gh. Cotoșman.

Predică

În Tălerea capului Sfântului Ioan Botezătorul.

Nu ascultați de poftele inimii voastre, ci mai vârtos rugați-vă zicând: „Inimă curată zidește întru mine Dumnezeu și duh drept înnoește întru cele din lăuntru ale mele”, (Psalm 50) pentrucă: aceasta este voia lui Dumnezeu, sfințirea voastră, a vă feri voi de toată curvia, a ști fiecare din voi a-și stăpâni vasul său întru sfințenie și cinste, nu întru patimă de poftă ca și neamurile cari nu cunosc pe Dumnezeu”. (I. Tesaloniceni 4.8-10).

Păziți-vă patul căsătoriei nespurcat ca să vă faceți — după cum zice sfântul Tarasie — asemenea slavei stelelor.

Inconjurați poștele trupești cari se ostenesc asupra sufletului ferindu-vă de ele, și bună grijă să aveți că: „Trupurile noastre sunt mădulări ale lui Hristos, să nu facem mădulările lui Hristos, mădulări ale curviei“.

Beția — după cum am arătat — a fost și ea cauza uciderii lui Ioan Botezătorul. Învățătura bisericii noastre numără beția între păcatele de moarte. Pe mulți foarte mulți beția i-a adus la sapă de lemn și mari nenorociri. Sfânta Scriptură și sfinții părinți stăruitor ne îndeamnă ca să ne ferim de ea, pentru că beția este izvorul a multor păcate și fărădelegi, cari aduc omului nu numai moartea trupului ci și a sufletului.

Crimele — în majoritatea lor — sunt săvârșite de indivizi în stare de beție. Omul cuprins și stăpânit de această boală și patimă urâtă — prin faptele lui josnice — încetează de-a mai fi om și devine asemenea animalelor. Oamenii bețivi sunt pleava și gunoiul societății omenești. Toată lumea îi ocolește și pentru năravurile lor rele sunt scârbiți și disprețuiți de toți. Din ei: „Se nasc cei mai meschini hulitori ai religiei, cei mai ticăloși injurători, cei mai josnici pângăritori ai sărbătorilor, cei mai spușberați certăreți și ucigași și cei mai scârboși desfrânați“. (I. P. Toussaint).

Sfântul apostol Pavel cu toată convingerea zice: „Nu vă înșelați, pentru că nici desfrânații, ... nici bețivii, ... împărăția lui Dumnezeu nu voi moșteni“. (I. Cor. 6.9-10).

Fiți deci cumpătați în beutura și nu dați nici altora beutura până la beție. Fericitul Augustin ascultați ce zice: „Dacă dai cuiva prilej pentru a se îmbăta pe el poate ți-l-ai făcut prieten bun, însă pe Dumnezeu, la toată întâmplarea, dușman“.

Cunoscând relele și urmările triste ce izvoresc din patima beției, ferii-vă de ea, și ascultați de glasul marelui apostol Pavel care zice: „Nu vă îmbătați“. (Efeseni 5.18).

Jurământul de făgăduială făcut de Irod, Salomeei, încă a contribuit — după spusa evangheliei de azi — la uciderea sfântului Ioan Botezătorul.

Irod însă nu era obligat să ție un jurământ din care a eșit un așa mare rău — uciderea sfântului Ioan. Și pentru ce? Pentru că jurământul este o promisiune, o făgăduială, un legământ pentru împlinirea căruia invocăm ca martor pe însuși Dumnezeu. Cum însă Dumnezeu nostru e Dumnezeu al binelui și nu al răului, nu ne este permis ca în numele lui să săvârșim răul.

Deci: „Decâte ori din supărare, ciudă, durere, din ușurință, pripire, necugetare, te-ai prins să faci cutare faptă, iar mai apoi vezi că acea faptă este un păcat, să n'o faci cu nici un chip, fiindcă nu ne poate îndatora să ținem cuvântul de a face rău“, (Iuliu Scriban) ci mai vărtos în asemenea cazuri să ne rugăm lui Dumnezeu cu căință pentru iertare.

Lubiții mei fii sufletești! Toți nelegiuții își primesc răsplata faptelor lor urâte și nu pot să scape de osândă și dreapta pedeapsă dumnezeiască. *Mânia* dumnezeiască pe uni îi ajunge încă în lumea aceasta, cum a pățit-o și împăratul Irod Antipa împreună cu Irodiada și fiica ei Salomea: Dumnezeu i-a pedepsit. Irod într'o bătălie a fost strașnic bătut de Aratos regele Nabateilor, tatăl soției sale celei dintâii, iar după aceasta, defăimat înaintea împăratului roman, fu lipsit de putere și de avere, și împreună cu Irodiada în anul 39 au fost trimiși în exil, într'o cetate din Franța, numită Lugdun, unde au murit amândoi în cea mai mare sărăcie și mizerie. Salomea s'a stins și ea în grea împrejurare, căci vrând să treacă iarna

peste gheața unui pâraiaș numit Sicores, gheața s'a rupt, iar ea căzând în apă s'a înecat.

De aceea astăzi când prin rugăciune și post săvârșim pomenirea tăierii capului sfântului Ioan Botezătorul, vă îndemn ca și voi să vă feriți de păcatele săvârșite de Irod și de Irodiada.

Căutați în toată vremea vieții voastre a sluji Domnului. Ferii-vă de tot felul de păcate, căci: „Pre cei ce păcătuiesc, îi vor ajunge relele, iar pe cei drepti, îi va ajunge binele“. (Pilde 13.20.)

Pr. Ilie Sirbu.

Ș T I R I

Pomenirea părintelui Liviu Corneanu, adormit în Domnul acum 4 ani, s'a săvârșit în cadrele unui impresionant parastas, Sâmbătă, în 26 Septembrie 1936. Au slujit protopresbiterul Dr Ștefan Pop, profesor la Academia teologică, inconjurat de preoții, Teodor Șandru, Gheorghe Vior, Gheorghe Noaghea, Dimitrie Soceneanu, Petru Bancea și Pavel Bogoevici. Răspunsurile le-a dat corul Școalei Normale Ioan Popasu. Părintele Teodor Șandru a evocat, într'un marcant panegeric, viața neprihănită și faptele preotului model, care a fost Liviu Corneanu. Au asistat intelectuali orașului și membrii familiei.

Vecinică-i fie amintirea!

Parastas. Sâmbătă în 10 Octombrie 1936, orele 11, se va săvârși în biserica sf. Ioan Botezătorul parastasul de șase săptămâni pentru pomenirea mult regretatei Doamne Otilia Dr Corneanu. Indureratul soț roagă prietenii și cunoscuții, să participe la această îndoliată ceremonie.

Mulțumită publică. Preotul Nicolae Goanță din Cuptoarea împreună cu epitropia parohială aduc și pe această cale mulțumiri dlui Simeon Răsvan din Globureu care împreună cu Ana a donat slintei biserici din Cuptoarea un potir, copia și lingurița aurite, în valoare de peste 2000 Lei. Bunul Dumnezeu să răsplătească această marimonioasă faptă!

Pentru muzeul eparhial a adus păr. Petru Voicău din Prisaca mai multe registre și cărți vechi de ritual, primindu-se cu mulțumită!

Aviz. Se aduce la cunoștința Cucernicilor frați în Hristos preoți, cumcă cartea intitulată „Molitvelnic portativ“ pentru trebuințele preoților întocmită de parohul Victor Popovici din Silha (p. u. Coștei, Jud. Severin) a eșit de sub tipar.

Prețul cărții broșat Lei 60.

Legat în pânză Lei 80.

„ în lux Lei 100.

Se poate comanda direct dela autor.

Nr. 86 par. 1936.

CONCURS.

Consiliul parohial ort. român din Recița-Montană publică concurs pentru ocuparea postului de cântăreț (cantor) cu termen de recurgere de 15 zile după ce s'a publicat concursul de trei ori în Foaia Diecezană, pe lângă următoarele retribuțiuni:

1. Salar de 2.000 Lei lunar, dela biserică.
2. Stola uzitată.

Cântărețul ales va avea îndatorirea de a prevedea toate agendele cantorale, a instrui tineretul școlar în cântarea bisericească și a forma cantori bisericești.

Cererile cu anexele necesare și anume: diploma de cantor precum și documentele despre studiile pregătitoare se vor înainta prin On. Oficiu parohial ort. rom. din Recița-Montană, către consiliul parohial, în termen de 15 zile după ce s'a publicat de 3 ori în „Foaia Diecezană” acest concurs, iar după înaintarea cererii, recurenții să se prezinte în sf. biserică pentru a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic bisericesc.

Recița-Montană din ședința consiliului parohial ținută la 17 Iulie 1936.

Dr. Iosif Ieremia
Președinte :

M. Cristea
Secretar :

Judecătoria mixtă Caransebeș secția c. f.

Nr. 2322/1936 c. f.

Publicațiune de licitație și condițiile de licitație.

În cauza de executare pornită de urmăritorul Eipert Mihail dom. în Caransebeș contra urmăritei Ioana Bartel născ. Plakinger dom. în Caransebeșul-Nou, la cererea urmăritorului Judecătoria ordonă licitațiune execuțională, în baza art. 144, 146, și 147 din legea LX din 1881, asupra 1/7 parte din imobilul înscris în c. f. a comunei Caransebeșul-Nou Nr. coalei c. f. 317 No. de ord. A. I. 1—2 No. top. 1 Casă No. 119 cu curte în intravilan 122 stp. No. top. 2 Grădină în intravilan de 587 stp. Prețul de strigare 40.000 lei, și anume cu menținerea dreptului de uzufruct viager intabulat în favoarea Văd. Catalina Antonie Plakinger născ. Rusuroi pentru încasarea creanței de 4319 lei capital, interese de 6 $\frac{1}{2}$ % dela 28 Ianuarie 1936, spese de proces și de executare de 1485 lei, fixate până acum spese de 383 lei, fixate acum pentru cererea de licitațiune.

Fixează termen pentru ținerea licitațiunii pe ziua de **27 Noembrie 1936 ora 11 a. m.** la casa comunală a comunei Caransebeșul-Nou. În baza art. 150 legea LX. din 1881 condițiunile de licitație se stabilesc după cum urmează:

1. Imobilul supus la licitație nu poate fi vândut cu preț mai mic de prețul strigării redus cu 25% art. 26 XLI. 1908.

2. Cei cari voesc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc drept garanție 10% din prețul de strigare în numerar sau în efecte de cauție, socotite pe cursul fixat în art 42 LX 1881, ori să pre-

dea aceluiaș delegat chitanța de depozitare judecătorească prealabilă a garanție și să semneze condițiunile de licitație (art. 147, 150, 170 legea LX din 1881, art. 21 XLI 1908).

3. Dacă nimeni nu oferă mai mult, cei cari au oferit pentru imobil un preț mai urecat decât cel de strigare este dator să completeze imediat garanția fixată după procentul prețului de strigare până la acelaș procent al prețului oferit. Dacă nu îndeplinește această îndatorire, nu se va ține seama de oferta sa și numai poate lua parte la licitațiune, care se va continua fără amânare.

Data în Caransebeș la 21 Septembrie 1936.

Leo Pető m. p. judecător. **D. Lăzărel** m. p. dir. c. f.

Pentru conformitate: **D. Lăzărel** dir. c. f.

Corpul Portăreilor Tribunalului Caransebeș.

No. 447/1930 Port.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul șef portărel de pe lângă Tribunalul Caransebeș, în baza art. 102 din legea LX. din 1881 și în baza art. 19 din legea 1908 prin aceasta public, că în baza sentinței Judecătoriei mixte din Caransebeș de sub Nr. 1605 1930 în favorul urmăritorului Vasile Oprea reprez. prin avocatul Dr. Dimitrie Novăcescu domiciliat în Caransebeș pentru sistarea comunității asupra unui cazan de fier rachiu, în valoare de 23.000 Lei.

Se vor vinde prin licitație publică. Deci în urma Decisului Judecătoriei mixte din Caransebeș de sub Nr. 1605/1930 se fixează licitație **pe ziua de 19 Octomvrie 1936 la orele 15 în comuna Vălișoara la locuința urmăritului** și toți aceia care au voie a cumpăra, sunt invitați cu aceia observare ca mobilele menționate mai sus, în baza art. 107, 108 din Legea LX. din 1881 se vor vinde celor cari vor oferi mai mult pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Caransebeș la 28 Septembrie 1936.

Șef portărel **Dr. C. Stângu.**

Brâne preotești

dela cele mai renumite fabrici și cu prețuri convenabile de vânzare la **Librăria diecezană.**

Obiecte bisericești
dela cele mai renumite fabrici, se află de vânzare la **Librăria Diecezană.**

